

Tore Nygaard's biografi. Cand Oecon. Født 22.12.1937 i Oslo. Døpt 13.02.1938 i Grønland, Oslo (OS). Flyttet 1976 fra Lier (BU) til Moss (ØF). Flyttet 1978 fra Moss (ØF) til Lier (BU). Flyttet 1980 fra Lier (BU) til Linköping. Flyttet 1974 fra Oslo (OS) til Lier (BU).

Min egen biografi

Den slektshistorie som presenteres her har jeg hatt stor glede av å ta frem. Min farfar har vært en stor inspirasjonskilde. Når jeg var barn fortalte han meg mye om hvordan våre felles oppvekstområder i Oslo – Grønland, Tøyen og Enerhaugen - så ut da han var ung.

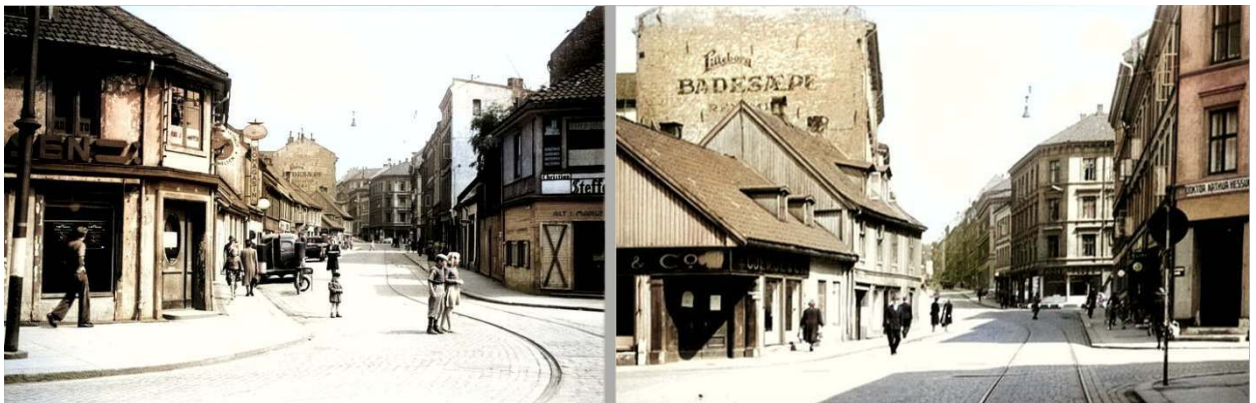
Jeg har vært så «heldig» å ha 4 besteforeldre som kom fra svært ulike miljøer, noe som for min generasjon nok var ganske uvanlig:

- Min farfars slekt kom fra Østfold og Akershus.
- Min farmors slekt kom fra Sjælland i Danmark.
- Min morfars slekt - som lenge var ukjent for meg - kom fra Sør-Trøndelag, og Gudbrandsdalen.
- Min mormors slekt kom fra Troms!

Jeg har også valgt å ta frem min egen livshistorie - slik jeg husker den. Målgruppen er først og fremst mine barnebarn og oldebarn, men om andre skulle ha glede av å lese den så er det bare hyggelig.

Den faller naturlig i to deler, tiden i Norge frem til 1980 når jeg flyttet fra Oslo til Linköping i Sverige og tiden i Linköping fra 1980. Videre har jeg valgt å dele hver av disse perioder i to deler, mitt privatliv, og mitt arbeidsliv. Det senere inneholder bl. a. en spennende «reise» gjennom datahistorien, som jeg har fått oppleve utviklingen av fra 1963 og fremover.

Jeg ble født 22.12.1937 i Oslo og døpt i Grønland kirke 13.02.1938.

Tøyengata i 1943. Bildet til venstre er fra Grønlandsléret opp Tøyengata. Til venstre slakteriet til Jens Evensen som under arbeidsløsheten i 30-årene bidro med kjøtt og pølser til de trengende på østkanten. Bildet til høyre viser Tøyengata fra Nordbygata og opp forbi Urtegata. Dessverre har jeg ikke noe bilde av nr. 28 som ligger på hjørnet av Heimdalsgata i kvartalet ovenfor! På hjørnet av Nordbygata til venstre, kolonialhandleren «Gjerde & Co» hvor mor, bestemor, tante Andrea og tante Solveig var faste kunder i mange år. Trikk nr. 7 og nr. 12 til Kampen gikk opp Tøyengata.

Jeg vokste opp i Tøyengata 28 mellom Grønland og Tøyen på Oslos østkant.

Mine oldeforeldre flyttet inn i denne gården da den var nybygd omkring 1877. Jeg og min bror Per var dermed 4. generasjon som bodde i gården!

Det var to oppganger, en i porten og en fra gården. Leilighetene i portoppgangen mot Tøyengata 26 nedenfor besto av to leiligheter innenfor hverandre. Vi bodde selv i en slik «innerste leilighet» med entré, kjøkken, stue og ett soverom. Utenfor hadde familien Olsen sin entré som vi måtte passere, med sin stue til venstre og kjøkken til høyre for denne entréen. Senere overtok vi også denne ytre leiligheten, Olsens stue ble vårt «gutteværelse», mens deres kjøkken ble brukt som klesrum.

Bestemor og bestefar bodde i leiligheten «over gangen», dvs. vis-a-vis vår leilighet i samme trappeoppgang. Bestefars søster, tante Karoline, hadde sin leilighet innenfor bestemor og bestefar. De hadde en felles lang entré, med hvert sitt kjøkken inn mot gården og stue og soverom ut mot gaten.

Julaften ble feiret to ganger, først hos tante Karoline, så hos bestemor og bestefar. Til den første feiringen, med blodpudding tilbrakt på tantes gasskomfyr og presenter, kom også bestefars og tante Karolines øvrige søsken med respektive, barn og barnebarn, så vi var ganske mange i hennes lille leilighet.

Så var det middag og nye presenter hos bestemor og bestefar.

Til venstre kolonialhandler «T. M. Fløysvik» i Tøyengata 19. Her var mine foreldre faste kunder og måtte nok ofte handle «på krita». I bakgrunnen de «nye» blokkene på Enerhaugen. I midten utedasset i Tøyengata 28 (Aftenposten 01-11-1978). Vasken fra bryggerhuset ble hengt till tork på gården. Til høyre Enerhaugen bad som jeg besøkte sammen med far og farfar på fredagene. Grønland kirke i bakgrunnen.

Vår leilighet var i 3de etasje, med uoppvarmet utedass i gården. Hver etasje hadde sin dass, og det kunne ofte yre ned snø gjennom luftelukene på taket ved snøfall og vind! Gårdens søppelekasser var nok ikke blandt de mest hygieniske, men rottene trivdes bra.

I kjelleren var det et dampfylt bryggerhus hvor vann måtte varmes opp over en vedfyrt ovn og en stor rullebod, som under krigen fikk tjene som gårdens tilfluktsrom. Med husets dårlige fundament hadde dette neppe vært til noen hjelp ved en direkte treff!

Far installerte en varmtvannbeholder i kjøkkenet, så vi slapp å varme vann. Om vi imidlertid ville dusje eller ta et bad, fikk vi oppsøke det offentlige badet på Enerhaugen.

Gårdsplassen var en fin lekeplass. Den var dekket med sand og ved hjelp av små vinklede jernbiter fra heisfabrikken i nabogården kunne jeg lage jernbanespor over hele gården. Märklin-tog var ukjent i min verden. Matpakke til lunch kastet mor ofte ut fra vårt vindu i 3. etasje. Ofte kom det folk som sang i gården og ble belønnet med penger kastet ut fra vinduene.

Mine foreldre flyttet ut av gården i 1973, og gården ble revet vinteren 1986-87.

Oslo, onsdag 10. april 1940	A-avdelingen Føljeton 61747	Abonnement Utenbyr: 1 Kr. 12.50 pr. kv. + 4.00 + med	Aftennr	81 årg.
-----------------------------	--------------------------------	---	---------	---------

Sverige vil forbli nøytralt.

Svar på henvendelse fra den tyske regjering.

Berlin, 10. april.

Tysk Telegrambyrå meddeler: Den tyske regjering rettet idag morges et memorandum til den svenske regjering med visse spørsmål om hvordan den svenske regjering stiller sig til det tyske aksjon i Danmark og Norge. Den svenske utenriksmini-

Ville og uberettigede rykter i svensk radio skaper panikk.

Schoyens Rutebiler kjører mer enn 10 000 mennesker ut av byen.

Ryktene om at Oslo havn måtte rommes skyldes rekvireringen av visse områder for det tyske militær.

T.v. Panikkagem 10. april 1940. T.h. Mørkelagte gater kveldstid og batterimangel under krigen gjorde en hånddrevet lommelykt nødvendig!

Krigen kom til Norge - Aftenposten aften, 10.04.1940:

Da den første flyalarm gikk ved 11.30-tiden i formiddag, blev byen fullstendig grepet av panikk og visste en oppførsel som langt fra tjener oss til ære.

...

Ingen visste hvorfra beskjednen om å rømme byen skrev sig. Men de fleste fremstilte saken slik at det gjennom svensk radio var blitt opplyst at engelskmennene hadde sendt et ultimatum til nordmennene. I dette het det, sa svensk radio, at hvis ikke byen hadde overgitt sig innen klokken 12, vilde byen bli bombet.

Vår familie forlot også Oslo denne «panikkdagen». Jeg husker godt at vi ble innlosjert hos venner av familien, Alice og Erling Frey med sønnen Odd på Lørenskog.

Et sterkt minne av krigen var fra en morgen når far skulle til arbeidet og jeg sto i vinduet for å vinke farvel. Han ble stoppet nede på gata foran huset vi bodde i av to bevapnede tyske soldater som antagelig avkrevde far legitimasjon. Jeg kan godt huske at jeg ble riktig redd da!

Ellers husker jeg nok best alle netter vi måtte tilbringe i gårdens rullebod. Jeg sov lett og var nesten alltid den i familien som hørte flyalarmen først. Vel nede i rulleboden, lekte vi med de andre barna som bodde i gården. Av og til kunne vi så neste dag finne splitter på gårdsplassen.

Rasjoneringsskorthefte med ulike rasjoneringskort fra 1944. Heftet inneholdt 3 mel- og brødkort, kaffeerstatningskort, fettkort, sukkerkort, såpekort og ekstrakort. - Mel- og brødkort fra 1944. - Mel- og brødkort fra 1940 over rasjoneringskort for matvarer (sukker og kaffe) fra 1952-53. - Nostalgi til høyre: Trikk nr. 2 mellom Gamlebyen og Frogner fotografert på Grønlandsléret ved Borggata i 1940. Det var alltid populært for oss unger å stå ute på «henger'n».

Under krigen var det streng rasjonering av mange varer. Tyske styrker på opptil 400.000 soldater sto i Norge under hele krigen, og mye av den norske matvareproduksjonen gikk til disse styrkene. Rasjonering i noen form fortsatt frem til 1953.

For at Per og jeg skulle få tilstrekkelig med melk og mat begynte mor som blodgiver. Det gjorde at hun fikk ekstra rasjoneringsmerker. Vi var også heldige som hadde en melkebutikk i gården under krigen. Ved dagens slutt fikk mor kjøpe melk som ble over, da det ikke fantes noe kjøleskap i butikken.

At mor og far skar ned på maten til seg selv, var nok årsaken til at far flere ganger fikk blodende magesår. Han fikk nesten ikke betalt når han var syk, noe som heller ikke bedret hans helse. Det ble ofte til at mor måtte handle «på krita», og så betale gjelda ved neste lønning.

Nr. 589 Mandag morgen, 20. desember 1943

Ammunisjonslast eksplodert på Oslo havn.

Årsaken og det fulle omfang av skaden enno ikke på det rene. Flere hus i brann, og stort antall vindusruter knust.

I Oslo inntraff det tidlig søndag ettermiddag en rekke eksplosjoner da en ammunisjonslast skulde føres over fra et skip til noen lagertanker. Man har enno ikke kunnet bringe på det rene årsaken og det full omfang av den skaden som er anre-

tet. Noen hus kom i brann, og et stort antall vindusruter ble knust. Brannene ble begrenset i løpet av forholdsvis kort tid ved energisk inngripen av det norske brannvesen og ved tyske soldaters beredvillige hjelp.

Alvorlige amerikanske flytap

Berlin, 19. desember.

(NTB.) Søndag middag floy amerikanske bombeflyavdelinger inn over Tyskland fra sør. Sterke avdelinger av tyske jager- og ødeleggelsesfly gikk uavlatelig til angrep mot de fiendtlige flyene allerede mens de var på veg over Nord-Italien, Alpene og Øst-Tyskland. Det kom til en rekke heftige luftslag, særlig i stor høyde over Dolomittene. Man iakttok der at tallrike amerikanske bombefly ble skutt ned. Meldinger om tilintetgjorte fly innløper stadig. Etter det man har kunnet slå fast, til nå, har fienden lidt alvorlige tap.

Filipstad-ulykken 19.12.1943 var en større eksplosjon og etterfølgende brann i et kullopplag på havneområdet Filipstad og nærliggende boligområder på Skillebekk i Oslo.

Eksplosjonen skjedde under lossing av ammunisjon fra DS «Selma». Tilsammen 800 kg ammunisjon eksploderte, og drepte umiddelbart 22 havnearbeidere. Eksplosjonen og den påfølgende brannen ødela mer enn 400 bygninger, og raserte et område på 60 dekar. Tilsammen 45 nordmenn (deriblant fem brannmenn) og omkring 75 tyskere ble drept. Ca. 400 mennesker ble skadet. Det samlede skadebeløpet ble beregnet til 30 mill. kroner.

«Selma» ble slept fra kai for at resten av ammunisjonen skulle kunne reddes. Imidlertid eksploderte skipet 11.01.1944 og sank.

Årsaken til eksplosjonene kan ha vært sabotasje. Ingen tok imidlertid på seg ansvaret for en slik aksjon. Tyskerne skal ha hatt mistanke om sabotasje i egne rekker, og iverksatte ingen represalier. Offisielt ble hendelsen presentert som en ulykke.

Jeg må ha hørt eksplosjonen, men har ikke noe minne av dette idag. Derimot at jeg sammen med mor og far var nede i området og så ødeleggelsene når far fikk fri i julen. Pussig nok er det jeg husker best at det hadde vært frost om natten, og at det var interessant å trå istrykker is på vanddammer som hadde dannet seg.

En slektning til min kusine Frøydis - som selv var aktiv i hjemmefronten under krigen - fortalte meg følgende historie. En kurir skulle transportere dynamitt med trikken opp til Ekeberg og min kilde fulgte med som observatør for å rapportere om noe gikk galt. Ved Sjømannsskolen kom tyskere inn på trikken for en omfattende kontroll. Bl. a. stakk de en bajonett gjennom en bløtkake som en kvinnelig passasjer hadde med seg. Da de kom frem til «vår» mann ble han spurt hva han hadde i sin pakke. Han svarte at det var dynamitt, tyskerne smilte til denne «spøken», og fortsatte til neste passasjer!

Sommeren 1938 på brygga ved Langevann i Lørenskog. Kathrine, Tore, Andrea(?), Alf og Fredrik - Med mor sommeren 1938, antagelig på «Paulsbo».

Under mine første somre bodde vi ved Langevann på Lørenskog. Det er mulig at vi fikk vår egen hytte - «Solhøgda» - først omkring 1941, for bilder tatt på Lørenskog før krigen ser ikke ut til å være derfra. I tekstene står det at de er fra «Paulsbo», tydeligvis også ved Langevann på Lørenskog.

På «Solhøgda» ble det dyrket poteter og grønnsaker, men også tobakk til mannfolkene! Jeg tror ikke den smakte spesielt godt. Vi holdt også kaniner, men da jeg oppdaget at en av mine «venner» hadde forsvunnet, fikk jeg mistanke om at den utgjorde dagens middag. Så jeg nektet å spise den dagen.

Fra jeg var 7 år fikk jeg lære å spille piano. Jeg gikk hver uke i 5 år til Louise Pahle ved Birkelunden for å få spilletimer og hjemme fikk jeg øve opp til en time hver dag. Bestemor bodde hos hennes foreldre da hun bare 16 år gammel flyttet fra København til Oslo i 1893, så jeg fikk pianotimer til halv pris.

Folkeskolens 1. klasse fotografert på Vahls plass, senere Rudolf Nilsens plass. Selv «kiser» jeg mot solen midt i første raden.

Min skolegang begynte under krigen i 1944. På denne tid var Hersleb skole - som skulle bli «min» skole - «okkupert» av tyskerne. Skoletannlegen var imidlertid plassert i skolens øverste etasje. Så når mor fulgte meg til tannlegen, måtte vi passere et antall soldater i skolegården og opp trappene. Det var skremmende, som om ikke tannlegebesøket i seg var tilstrekkelig!

Fra det første året husker jeg spesielt at jeg fikk problemer når vi skulle lære å skrive. Jeg var venstrehendt og valgte derfor å bruke venstre hånd. Da jeg - som en konsekvens av dette - også valgte å skrive fra høyre mot venstre, ble det for mye for frøken, og jeg ble påtvunget å skrive med høyre hånd. I ettertid tror jeg nok det var mest praktisk!

Mine tegninger falt heller ikke i god jord. Motivene var ofte luftkamper, kanskje ikke så rart, med flyalarmer og slikt.

Det første året etter krigen overtok allierte soldater skolen etter tyskerne. Det ble derfor en ganske provisorisk skolegang de to første årene. En periode ble skole holdt i Tøyen kirke, noen tid på «Lus-anstalten» vis-av-vis Hersleb skole, til andre tider i private hjem.

Bildet til venstre er fra det første toget med 800 barn som ble avsendt til København 3. juli 1945. Bildet til høyre viser Tore til venstre. Gutten som sitter som nr. 2 fra høyre kom også fra «Samklang». De to andre var barna i den familien vi bodde hos i Glostrup.

Sommeren 1945 ble jeg sendt til Glostrup utenfor København sammen med andre barn til medlemmer i «Mannskoret Samklang» og andre foreninger for å «gjøre seg fete». Oppholdet varte i 6 uker. Jeg var bare 7½ år, så jeg kjente meg nok ikke så stor. Når toget stanset i Sverige var det fullt av folk på perrongene som ga oss mat og godsaker og i Helsingør ble vi møtt med en ½ liter fløte hver. Dette hadde vi knapt sett tidligere. På båten i Helsingborg mistet jeg lua over relingen ned i sjøen mens båten la ut fra land. En båt ble satt ut og lua fisket opp! Det var meningen at jeg skulle bo sammen med Brynjulf hos en familie med eget trykkeri, men det ble dessverre ikke som planlagt. En unge slo seg vrang når vi skulle «fordeles», så jeg ble omfordelt til hans «familie» for å løse problemet. For min del var dette langt fra noen god løsning!

Aftenposten skrev 03.07.1945:

Barne-reisen til Danmark begynner i dag - Grupper på 800 annenhver dag.

Foreningen Norden meddeler: Danmark-reisen som omfatter ca. 6400 barn starter med første gruppe, ca. 800 barn, fra Oslo Østbanestasjon 3/7 kl. 18.30. Deretter sendes de følgende grupper på ca. 800 barn slag i slag annen hver dag til det hele er avviklet.

...

Aftenposten 04.07.1945:

«Tenk på all den gode maten vi skal få», sa 800 små materialister ved avreisen til Danmark i går.

Med flagg i hånden, nisselue på hodet og to nordiske sangbøker hver i kofferten, stevnet 800 jublende unger av begge kjønn i går aftes ad Danmark til. Og klokken 9 i morges er de fremme i Kongens København. Derfra går reisen videre til de forskjellige deler av landet.

....

Jernbanen har lagt alt tilrette for at reisen skal bli så bra som mulig for barna. De sitter rummelig og fint, 8 barn i hver kupe. Og de kommer fram til fordelingssentralen i København tidlig om morgenen. Da er der god tid til å få dem dirigert videre til de forskjelligste kanter av landet, før mørket faller på.

Frammøtet på stasjonen var stort og broget: mødre og bestemødre, småsøsken og venninner, brødre som kom med ertende formaninger og fedre som fikk seg en avskjedsklem. Moderne barn plages ikke av melankoli i alle fall. Der var ikke en tåre å se hos noen. Bare latter og endeløs jubel overalt. «Vi gleder oss ihjel», lød det samstemmig fra alle vinduene. «Tenk på all den gode maten vi skal få», sukket andre. «Og så skal vi gjennom Sverige og den første matpakken får vi når vi passerer grensen», sa de verste materialistene.

Men vi påla dem i foreldres og foresattes navn å vise et pent og beskjedent vesen, når de kom fram og ikke helt spise vertskapet ut av huset.

....

Skolebarna var fra 10 år og oppover til 16-17. Men sammen med dem reiste 100 småbarn, som har familie i Danmark og som skal være gjester hos sine slektninger. Oppholdet i Danmark varer i 6 uker.

Kartutsnitt over Enehaugen før husene ble revet. Pilen øverst viser Sørligata («Sørlibakken») opp fra Tøyengata ved «Nr. 28» med svingen ved steingjerdet. - Enehauggata med den lille løkka nede til høyre og «Berget» noe lenger bort på venstre side. - Johannesgata fra Langeleiken ned mot steingjerdet ved «Sørlibakken» og Tøyengata (ca. 1960) - Steingjerdet i 1942.

Enehaugen var en viktig tumleplass for oss unger innen de begynte å rive denne gamle bydelen.

Vi bodde rett nedenfor «Haugen» med sin gamle bebyggelse, stort sett fra midten av 1800-tallet. Her var det smale, slingrende og bakkete «gater», vannposter og åpne områder.

Fra leiegården vi bodde i, Tøyengata 28 - eller «Nr. 28» som familien kalte den - gikk Sørligata - «Sørlibakken» på folkemunne - skrått opp mot høyre, for så å gjøre en skarp sving mot venstre opp til Sørliplass. I svingen var det et steingjerde på høyre side som beskyttelse mot en bratt bakke rett ned til Tøyengata ved Fløysvik kolonihandel. Rakt opp fra svingen gikk Johannesgata, som også var meget bratt. De modigste gutta fylte på snø mot steingjerdet, og vips hadde de en flott hoppbakke med start på toppen av Johannesgata, hopp på steingjerdet og unnarenn ned til Tøyengata. At man der nede bare hadde et par meter frem til trikkeskinnene var det ingen som tenkte på.

Sørover fra svingen gikk Enehauggata, en smal og svingete gate med en ubygd tomt ett stykke bort til høyre og vannpost med trapp opp på «Berget» til venstre noe lenger bort. Den ubygdte tomte var full av tornebusker og høyt ugress. For oss barn var tomte en jungel og «Berget» et fjell.

Vinterstid var Sørlibakken en fantastisk akebakke. Jeg var så heldig å få en rattkjelke av en kamerat i gata som het Svein, noe som gjorde meg meget lykkelig. Nå kunne vi ta fart på toppen av Sørlibakken, kjøre «speedway» gjennom svingen ved steingjerdet, og fortsette ned til plassen foran huset vi bodde i. Dette var vel heller ikke alltid så bra, Brynjulf kom, som så ofte før, i faresonen. Han landet delvis under en trikk, men det gikk heldigvis bra!

Enehaugen fikk sitt offentlige bad på slutten av 1800-tallet. Sammen med bestefar og far gikk jeg ofte hit for å bade badstu. Badet lå på den andre siden av Enehaugen, nær Grønland kirke.

Ekstra spennende var det et år da det ble arrangert sykkelritt i de smale gatene på Enehaugen. Min firmening Arne Nygaard fra Askim var en fremragende sykkelrytter og deltok i dette rittet!

Den gamle trehusbebyggelsen ble revet i 1960 og erstattet av OBOS med fire høyhus. Datidens direktør i OBOS ble sitert følgende: «Vi har et stenk av dårlig samvittighet, men jeg tror at glass og betong passer for vår tids mennesker».

Personlig anser jeg at rivningen i kombinasjon med bygg av store, høye blokker på toppen av Enehaugen var en stor skandale!

Enehauggata, Sørligata og Smedgata eksisterer enda, mens Langeleiken, Stupinggata, Johannesgata og Flisberget er gatenavn fra gamle Enehaugen som i dag er borte.

Sammen med Frøydis på «Solhøgda» 17. august 1948 - Vestasol feriekoloni på Larkollen.

Etter at vi måtte gi fra oss «Solhøgda», var jeg to somre, antagelig i 1949 og 1950, på feriekoloni sammen

med Brynjulf, det andre året også med Per. Vestasol feriekoloni ble drevet av Grønland menighet og lå ved fjorden på Larkollen. Da Per og jeg skulle dit det andre året skulle jeg først ta med Per til frisøren. Jeg hadde tenkt vi skulle ha en moderne frisyre med yaukee-sveis (tror jeg det het), som da var populært. Jeg husket ikke navnet og krevde av vi skulle klippes «barbus». Etter sterk tvil gjorde frisøren som jeg ønsket, og når vi kom hjem nesten uten et hår på hodet, brast mor ut i gråt. På kolonien ble vi naturligvis kaldt «Store-Barbus» og «Lille-Barbus». Men det var flotte somre, vi badet mye og bygde flåter av ved vi fant i skogen. Selv fikk jeg et ufrivillig opphold i sengen etter at en brennmanet først hadde glidd langs bryst og mage, og deretter, da jeg gjorde en brå bevegelse, også langs ryggen. Jeg ble smurt inn med vaselin og helbandasjert. Det tok flere dager før feberer jeg fikk gikk ned i varmen.

Familietreff på Nygaard sommeren 1949 - Fra stua hjemme med radioen i sentrum (1954) - Sjøbad I til Hovedøya.

Etter krigen reiste hele «Oslo»-familien til Nygaard i Askim for slektstreff med etterkommere etter mine tipp-oldeforeldre, Christen Olsen Nygaard (1813-90) og Mari Christensdatter (1812-1904). Reisen gikk med lastebil, sjåfør var Gunnar Feiring. På Nygaard ble det dekket i haven og dagen fordrevet med sang og leker. Samlingen på Nygaard fant ofte sted etter at høyet var bragt inn på låven, og vi unger fikk lov å hoppe ned i høyet fra avsatsen innenfor for låvebrua.

Våre foreldre tok oss ofte med ut i skog og mark. På vinteren gikk turene som oftest inn i Østmarka mot Guldsmeden nær Søndre Elvåga. Om høsten gjaldt «matauke» i form av bærturer. Dette ga tidlig en interesse for friluftsliv.

Mor og far var medlemmer av hvert sitt sangkor, mor i «Oslo Damekor» sammen med tante Andrea og tante Solveig, far i «Mannskoret Samklang» sammen med onkel Kaare og andre venner. Hver vinter hadde Samklang utflukter med skirenn for barn og voksne, vi hadde medbrakt mat og så var det sang og dans.

Hjemme var familien alltid samlet ved radioen på lørdags- og mandagskveldene. Lørdager hørte vi på underholdningsprogrammene fra «Store Studio» i NRK med Rolf Kirkvaag, og mandager var ønskekonserten eller meloditimen kveldens høydepunkt. Så vi klarte oss bra uten TV! I ett par år var jeg med i kringkastingens guttekor, og fikk være med i underholdningen i «Store Studio» en 2. juledag hvor Alf Prøysen deltok. Óg der satt jeg på scenen bare ett par meter unna!

Jeg ønsket meg lenge en sykkel, men jeg forsto at vi ikke skulle ha råd til det. En sommer, jeg tror det var i 1951, arbeidet jeg derfor med å sette sammen merker til «Røde-Kors» for en venn til en nabo. Prisen pr. stykk var lav, og det tok meg hele sommeren å spare sammen den nødvendige kapitalen. Óg stolt var jeg når jeg kunne gå til sykkelhandleren på Torshov for å kjøpe en DBS-sykkel med Tornado-gir! Det gikk fint å bade også, ferjene fra Bispekaia nederst i Akerselva ut til Hovedøya eller Langøyene var gratis.

Far hadde lært meg å svømme på Hovedøya. Kvaliteten på vannet var her neppe den beste, så de offentlige badene ble lagt ned og flyttet til Langøyene.

Nær nedre del av Akerselva var det en rangerstasjon for jernbanevogner. En av vognene var bygd som et hus med skråtak forsterket med tunge jernbjelker. Vognen innholdt vel søppel av noe slag, og jeg måtte selvfølgelig åpne «taket» for å se om her var noe av interesse. Det gikk ikke bedre enn at en vindkule slo igjen det tunge taket som traff meg i pannen. Jeg kan ikke huske hvordan jeg kom meg hjem, med huslegen sa at jeg hadde fått en kraftig hjernerystelse og at det var utrolig at jeg hadde overlevd. Området rundt øynene hovnet kraftig opp og de ble så gjenklistret at jeg knapt kunne se. Så 17. mai kort tid senere valgte jeg å skjule elendigheten ved hjelp av store motorsykkelbriller.

Brynjulf til høyre. Høyre bilde: Fra Oslo-mesterskapet for gutter på Bislet i 1954. Jeg startet på 400 meter, og fikk tiden 59,3.

Sammen med «gutta i gata» forsøkte jeg ofte arrangere løpestafetter rundt kvartalet hvor vi bodde. Etter et par år «oppdaget» jeg Jordal stadion som ikke lå så langt hjemmefra. Her trente bl. a. idrettslaget «Oslo-Kvikk», og fra 1951 kom jeg med deres guttegruppe. Vi ble etter hvert mange venner som ble aktivert i fri-idrett, orientering og langrenn. Vi deltok også i en hel del stafetter sammen. Jeg var med i styret i noen år og formann i klubben fra 1972 til 1973.

Vår 7de klasse foran bussen på skolegården før avreisen til Telemark. Vi besøkte Kongsberg Sølvverk, Vemork kraftstasjon på Rjukan og avsluttet reisen på Telemarkkanalen mellom Dalen og Skien. Selv sitter jeg nede til venstre i bildet.

Til venstre: Skolefrokost på Hersleb skole i 1950. Til høyre: Vahls plass - vår lekeplass og «skøytearena» med Vahl skole i bakgrunnen. Til venstre i dette bildet skimtes Hersleb skole. Begge bilder fra Oslo Bymuseum.

Etter avsluttet folkeskoleeksamen på Hersleb skole begynte jeg i 1951 i realskolen på Vahl skole, som var naboskole til Hersleb skole.

Det var spennende å komme til en helt ny skole. Jeg opplevde det som at endel her nesten var voksne, da alle fra første real til gymnasiet gikk på samme skole.

Allerede i det «store fri-minuttet» var det spesielt. De eldre elevene disponerte et mindre musikkanslegg, og med høyttalere i ett av vinduene, ble det spilt aktuelle slagere.

Brynjulf hadde begynt på Vahl skole året før meg, men han var nok ikke det vi idag skulle kalle skolemoden. Det ble ett kort opphold, han sluttet etter et år til onkels fortvilelse og begynte i «læra» som pølsemaker.

For meg fikk dette visse konsekvenser. I tresløyd hadde vi en «Major Ese», som var beryktet blandt gutta. Da vi skulle presentere oss i den aller første timen og jeg sa mitt navn, spurte han om jeg var i slekt med «sølvgutten»? Brynjulf sang i «Sølvguttene», i dag fortsatt det mest kjente guttekoeret i Norge. Jeg svarte: «Ja, han er min kjødelige fetter». Hans kommentar til dette var at han nok skulle holde et spesielt øye med meg, noe jeg kan love at han gjorde i to år!

I gymnastikktimen fikk jeg etter hvert lov til å løpe hjem sammen med en klassekamerat for å spille bordtennis i «gutterommet». Det tok oss bare 10 minutter hver vei, så vi fikk da trening nok!

Høsten 1953 ble jeg uttatt av min skole til å representere denne i orientering ved «Landsidrettsstevnet for de høyere skoler» i Bergen. Det var et langt tog som startet fra Østbanestasjonen, fullt av forventningsfulle ungdommer.

Etter to år skulle det bestemmes om jeg skulle fortsette til eksamen artium eller avslutte med 3-årig realskole. Mine foreldre, med sin arbeiderbakgrunn, valgte - til min lærers fortvilelse - at jeg skulle avslutte med realskoleeksamen. Grunnen var at jeg neppe skulle behøve artium når jeg likevel senere skulle velge et «fag». Et annet yrke var det vanskelig å forestille seg skulle kunne være aktuelt!

Fra Tores konfirmasjon 10. mai 1953. Rundt bordet fra venstre: Øyvind Reed, Indiane, Solveig, Olaf, Helge (skjult), Fredrik Hildur, Tore, Alf, Kathrine, Andrea, Paul, Else, Kristian, Kirsten og Kaare. Barna til høyre: Frøydis, Yvonne og Per.

Jeg ble tidlig interessert i fotografering, spesielt etter at det en tid etter krigen igjen ble mulig å kjøpe film til det bokskamera jeg fikk låne av mine foreldre. Problemet med blits løste jeg ved hjelp av engangsblitser som jeg monterte i en lommelykt. Så var det å ta bildet «på tid», og å utløse blitsen mens blanderen var åpen. Et bilde av hele familien ved min konfirmasjon i 1953 ble tatt på denne måten.

Sommeren 1952 bodde jeg med tante Solveig og onkel Frank i en hytte ved Son. Jeg husker godt at jeg kom over et kart over Korea hos landhandleren, fulgte krigens gang i avisen, og satt merker på kartet for å vise hvor frontene gikk.

Ferie på Jeløya i 1953 med Brynjulfs familie - Med onkel Helge på fisketur: «Vi kjørte mot bølgene» - Ved «søkern». Hver kveld hørte vi på dansemusikken.

I 1953 ferierte jeg med onkel Kaare og tante Hjordis, Brynjulf, Kari og Sissel, i telt på Nes camping på Jeløya. Det var en flott tid med mange aktiviteter. Vi fant en fin plass i en bukt uten andre i nærheten, men etter en tid kom det opp en plakat om at teltslagning der var forbudt. Vi fikk da flytte til den store teltplassen i bukta ved siden av.

Jeg tror det var året etter at jeg fikk bli med tante Andrea, onkel Paul og Frøydis til Lynne gård i Gran på Hadeland. Dette var også en fin tid, de hadde mange slags dyr på gården. Jonassen, som bestefar arbeidet for etter sin pensjonering, sto for transport av folk og møbler.

Jeg meldte meg inn i «Oslo Kameraklubb» og fikk derfor adgang til deres mørkerom. Jeg gikk også en kurs i fotografering og mørkeromsarbeide som ble avholdt i Oslo Yrkesskoles lokaler.

Hjemme på «gutterommet» ble spisebordet brukt som bordtennisbord. Det var kort avstand til veggene bak bordet, så det var viktig å lære seg å «kutte» ballene ved bordkanten.

Vår klubbhytte - Liahytta - i Lillomarka betydde mye for oss i Oslo-Kvikk. På bildet til venstre står jeg foran hytta i januar 1953. Innfelt Arvid og Bjørn oppe på taket. Det var en varm dag og vi forsøkte å steke egg der oppe, men dette mislyktes. Dugnad inngikk, og på bildet til høyre hogges ved høsten 1953. Bjørn «Tobben» Thorbjørnsen står ved hoggestabben, andre er skjult bak trærne.

Fra høsten 1954 gikk jeg ett år på Oslo kommunale Handelsskole, hvor jeg avla handelsskoleeksamen i mai 1955. Den kurs i bokføring jeg fulgte, gikk ganske langt ut over kravet til handelsskoleeksamen, noe jeg har

hatt stor nytte av senere.

Skrivemaskinkursen som inngikk i undervisningen har også vært til stor hjelp. Metodene var nok ganske moderne for sin tid. Bokstavene var fjernet på tangentbordene, om vi skulle studere deres plassering, ble det ved behov vist en plansje oppe ved kateteret. Vi lærte å skrive etter «touch»-metoden og for å arbeide frem en bra rytme fikk vi skrive i takt til jazzmusikk.

Skabo Jernbanevognfabrikk på Skøyen malt i 1914. Bildet til høyre er tatt ved Skabo's bokholderimaskin. Et antall regneverk er montert på rammen bak maskinen.

Jeg begynte å arbeide høsten 1955 - 17 år gammel - som volontør ved kontoret til Buskerud Papirfabrik. Månedslønnen var 350 kroner. Jeg sluttet her etter tre måneder da jeg fikk arbeide ved regnskapsavdelingen til Skabo Jernbanevognfabrikk, nå med en månedslønn på 450 kroner!

Skabo jernbanevognfabrikk var et mekanisk verksted som tegnet og konstruerte jernbanevogner. Selskapet ble etablert i Drammen i 1864 av Hans Skabo, og ble landets første fabrikk for jernbanevogner da de påtok seg å levere vogner til Kongsvingerbanen. På grunn av at selskapet vokste i størrelse flyttet bedriften i 1873 til Tyskerstranden (mellom Bestumkilen og Frognerkilen) ved Skøyen i daværende Kristiania.

Mens jeg arbeidet på Skabo gikk jeg et brevkurs i «Regnskapsføring med selvkostberegning», noe som jeg har hatt nytte av senere. Selvkostberegninger var en viktig komponent når regnskapssjefen forhandlet pris ved nye leveranser til NSB.

Interessant var det også hver uke å skrive av akkordsedlene i fabrikkens ulike avdelinger. Jeg fikk innblikk i de mange yrker som var representert i en slik fabrikk; smeder, jernarbeidere, rørleggere, malere, snekkere, salmakere og flere andre yrker.

Jeg husker spesielt en gang når det skulle utbetales ukens lønn - kontant i konvolutt den gang - til de ansatte. Jeg ble sendt alene med trikken til banken ved Sollie plass, fikk pengene utlevert og hadde de med tilbake i en veske, også med trikken. Jeg var ganske nervøs, vi var vel omkring 350 ansatte, så det var mange penger!

De første pengene jeg tjente - etter at jeg hadde betalt for meg hjemme - gikk til innkjøp av en Tandberg båndoptager som ga stor glede i vennekretsen.

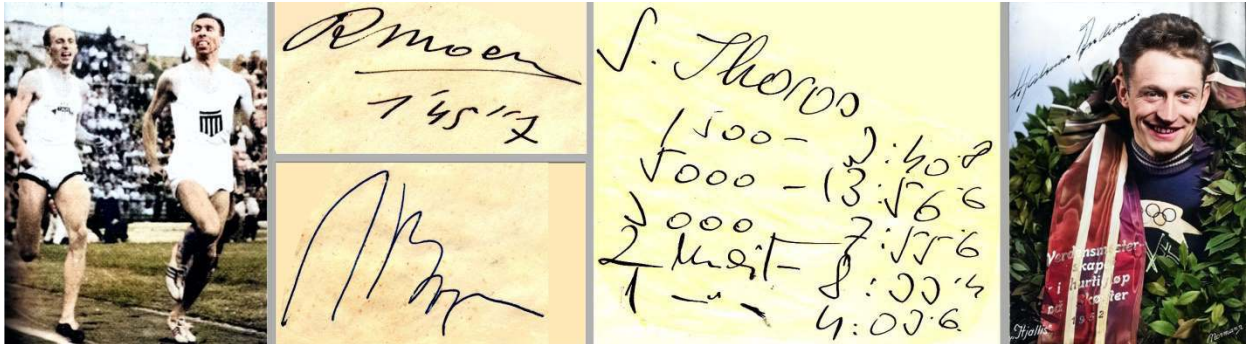
Ruiner i Hamburg - Fra Eifeltårnet - Triumfbuen fra Champs Elysées - Champs Elysées fra Triumfbuen - Place de la Tertre og Sacre Coeur - Lunch på Club d'Ore - Fra taket på Notre Dame - Datidens nordligste moské(!).

Sommeren 1956 gikk min første lengre utenlandsreise - i regi av Norges Ungdomsherberger - med buss til Paris via Hamburg, Amsterdam og Brussel. Hjemreisen gikk med tog. Spesielt gjorde det bombede Hamburg et sterkt inntrykk.

I 1954 kom filmen «Moonlight Serenade» som handlet om orkesterlederen og trombonisten Glenn Miller. Denne gjorde at jeg fikk øynene opp for jazz, og mitt pianorepertoar ble omlagt så langt det gikk uten opplæring i harmonilære eller improvisasjon. Sammen med gode venner sto vi i kø kalde morgener for å få

billetter til jazz-konsertene i Nordstrandshallen som ble tatt i bruk i 1955.

Det var konserter med Count Basie og Louis Armstrong (med og uten Ella Fitzgerald). «Jazz at the Philharmonic» kom 18.02.1956 med Dizzy Gillespie og Roy Eldridge på trompet, Oscar Peterson piano, Ella Fitzgerald sang, Ray Brown bass, Herb Ellis gitar, Gene Krupa trommer og Illinois Jaquet og Flip Phillips på saksofon.

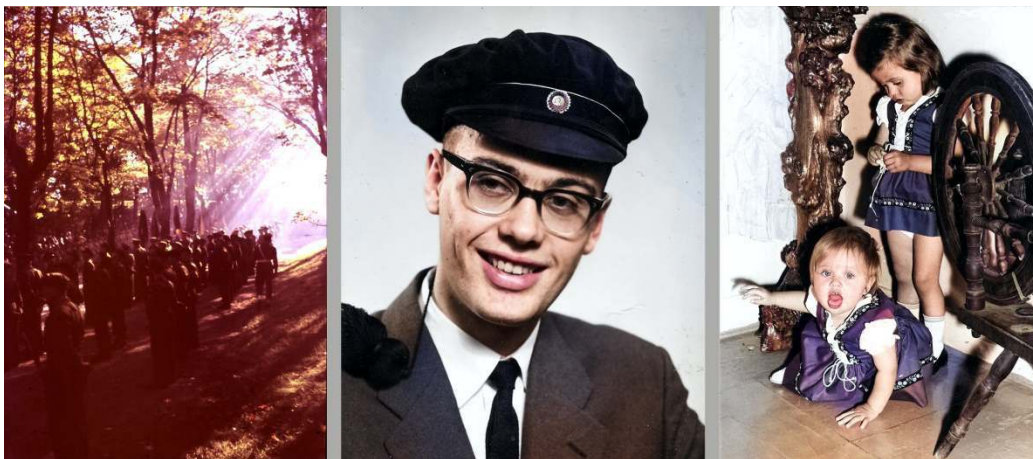
Roger Moens med ny verdensrekord i 1955 på 800 meter knapt foran Audun Boysen - Deres autografer på Bislet samme dag - Autografene til Sandor Iharos og Hjalmar «Hjallis» Andersen.

Interessen for idrett var også stor, jeg var ofte på Bislet når det var stevner i fri-idrett eller på skøyter.

Samtidig var jeg en ivrig autografjeger. Brynjulf solgte varm buljong på tribunen, og jeg fikk også hjelpe til av og til. Det ga meg adgang til oppvarmingsområdet bak stadion, slik at jeg fikk kontakt med de aktive for å kunne be om deres autografer. Brynjulf var ellers meget dyktig til å finne frem til mulige inntekter på ulike arrangement.

En stor begivenhet var landskampen i fri-idrett mellom Belgia og Norge 03.08.1955. Det var kun 4 løpere og ingen «harer». Roger Moens fra Belgia vant på den nye verdensrekorden 1.59.7 foran Audun Boysen som kom 2 tiendedeler bak. De slo begge den gamle verdensrekorden til tyskeren Rudolf Harwig på 1.46.6 fra 1939. Ellers var det ofte ungarene, spesielt Sándor Iharos, som dominerte mellomdistansene på den tiden. Han har innehatt verdensrekordene på såvel 1500 som 5000 og 10000 meter.

På skøyter var det selvfølgelig Hjalmar «Hjallis» Andersen som var den store favoritten, Han vant NM, EM og VM i 1950, 1951 og 1952 og tok 3 gullmedaljer ved OL i Oslo i 1952. Etter at jeg begynte i Den norske Creditbank i 1959 ble det enklere å skaffe billetter til de store mesterskapene. Knut Tangen, som var på landslaget og klubbkamerat til Knut «Kupern» Jonnassen, arbeidet i banken, og hjalp ofte til med billetter.

Bildet til venstre tok jeg på Akershus festning da Kong Haakon VII ble bisatt der 1. oktober 1957. Våren 1958 ble jeg student ved Oslo Sprogskole. Til høyre Merete og Kristin foran spinnrokken fra 1822 som jeg fant i koksbingen til bestefars kjellerbod og vår dekorative, gamle trestamme som antagelig er funnet i en myr. Jeg fikk den av Jon, en god venn som hadde tenkt å gjøre seg av med den!

Jeg var ansatt på Skabo da jeg avtjente min militærtjeneste i 1957/58.

Jeg hadde blitt registrert som «Stridende C» på sesjonen da jeg var ganske nærsynt. Samtidig så jeg til å få bra resultat ved testene på sesjonen. Jeg hadde fått tips om at kombinasjonen av dårlig syn og bra tester skulle kunne gi meg en kontortjeneste på Akershus Festning, samtidig som jeg skulle kunne få bo hjemme.

Og ganske riktig, etter 2 måneder som rekrutt i Fredrikstad, var jeg de siste 14 månedene ved Krigskommissariatet på Akershus Festning.

Tiden i Fredrikstad husker jeg som meget kald, det var vinter og mye gjørme, ofte med is over som frøs på om natten og brast når vi «krålte» oss frem. På fritiden kunne vi ta en øl nede i Gamlebyen, men det jeg husker spesielt, var da en sersjant ved militærpsykehuset tok meg med på en musikkafte hvor den berømte

finske operasangeren Kim Borg (bass) sang opera-arianer og romanser. Det ble for meg en introduksjon til en helt ny musikkverden.

I de to første månedene på Akershus Festning tjenestegjorde jeg som legeassistent ved sesjonen. Dette var en interessant tid.

På kontoret hadde vi ellers en kaptein som tydelig markerte sin forakt mot oss som «bare» var «Stridende C» eller «Arbeidsdyktig A», som det het den gang. Stor var derfor vår skadefryd, da han fikk oppdraget å dele ut skyttermerket i bronse til 4 av oss 5 menige, alle bortsett den han selv hadde utnevnt til korporal! Det militære skarpskyttermerke var et ferdighetsmerke for skyting med gevær og karabin og ble tildelt i bronse etter 1. gangs god eller utmerket skyting. Det var vist gjennomsnittlig mindre enn 30% som tok dette merke under rekrutt-tiden, og hos oss var det 80%!

Vi hadde skutt med den tunge Garand-rifla, en slik hadde jeg også hjemme under tiden på Akershus. Hver uke måtte vi ta den med for kontroll av at den var rengjort og smurt. Det gikk bra å ignorere dette under det meste av tiden på festningen, men mot slutten ble det oppdaget at vi ikke hadde gjort hva gjøres skulle.

Det ledende norske jazz-orkester i 50-årene var «The Big Chief Jazzband» som debuterte i 1952 med trombonisten Gerhard Aspheim som leder. Han gjorde «rep-øvelse» på krigskommisariatet samtidig som jeg var der, og det var jo svært spennende å høre ham fortelle om improvisasjoner og fraseringer.

Under tiden på festningen leste jeg på et år til Eksamen Artium, reallinjen, ved Oslo Sprogskole på kveldstid. Dette innebar lange dager, først på festningen under kontortid, så en rask middag og deretter på skolen omkring 5 timer hver hverdagskveld. Dertil måtte jeg jo gjøre alle lekser jeg fikk på skolen. Selv på lørdagene måtte jeg i vei, av alle ting for undervisning i gymnastikk!

Det gjaldt å få mulighet til å lese mens jeg var på festningen under dagtid. Jeg arbeidet for en løytnant som var ansvarlig for hjemmevernet, og skulle - på basis av innkomne brev - ta frem hullkort med data for berørte personer når det skulle gjøres forandringer i rullene. Så skrev jeg manuskript til svar etter diktat av løytnanten, hvoretter en sekretær skrev inn dette på de innkomne brev. Det var, for å si det mildt, ikke stor variasjon i disse diktater. Minst 90% gjaldt flytning, sletting i rullene av en eller annen grunn eller lignende rutineærender. Jeg tok raskt frem standardblanketter som jeg stensilerte opp, og hvor det var plass til navn og annet. Så fylte jeg selv i disse feltene, og ga resultatet til løytnanten. Han kunne nå «ta livet med ro», og jeg fikk mulighet til å lese lekser. Det hører med til historien at når vi fikk ny sjef på kommissariatet, ble jeg spurt om «hvorfør i all verden» mine blanketter ikke ble brukt som svarbrev. Dermed forsvant også en sekretærtjeneste!

Når jeg gikk opp til eksamen som «privatist» i mai/juni 1958 omfattet denne alle skriftlige fag for fjerde såvel som for femte klasse. Jeg måtte også opp i samtlige muntlige fag og i gymnastikk.

Min eksamen førte til uenighet mellom personalsjef og fagforening om hvor mye min eksamen skulle gi i lønnspålegg. Da jeg hadde gått på en ett års «aftenskole», som bedriften uttrykte saken, skulle min eksamen gi 1/3 av denne tid. Fagforeningen pekte på at dette normalt var en to års utdanning, og at jeg derfor skulle ha et tillegg på halve denne normale tiden, dvs ett år. Det ble som fagforeningen forslø.

I begynnelsen av 1959 sluttet jeg på Skabo og begynte et 21 år langt arbeide i Den norske Creditbank. De første årene arbeidet jeg i bankens avdeling for internasjonal valutahandel. Etter hvert fikk jeg mange spennende oppgaver i banken.

Fra slutten av 50-årene var vi med i ungdomsklubben i Tøyenkirken. Det var et hyggelig miljø med forskjellige aktiviteter. På en hybel i kirken bodde Sverre Olsen som leste teologi. Ferdigutdannet ble han prest ved ,marinebasen i Horten.

Sammen med Bekele på en badestrand utenfor Oslo. Det var tydeligvis et uvanlig besøk og Bekele følte seg «beglodd» på grunn av hans mørke hudfarge.

Til basen kom det en gruppe etiopiske og eritreiske marineoffiserer fra den etiopiske marinebasen i Masawa for videreutdanning i Norge. Vi besøkte Sverre og ble gode venner med en av offiserene, Bekele Haile, som var fra høylandet nær Addis Ababa. Det var hans første opphold utenfor Etiopia og han fant at overgangen var meget stor. Vi hadde mange interessante samtaler om kulturforskjellene mellom Etiopia og Norge.

Det var tydelig at det på den tiden var meget uvanlig mennesker med annen hudfarge i Oslo. Bekele var ganske brydd da han ble beglodd når han skulle kle av seg på overkroppen i forbindelse med at vi skulle ta et bad i fjorden. På en tur mellom Moss og Horten satt to voksne damer seg, en på hver side av Bekele mens en tredje skulle ta et bilde. Bekele spurte om de trodde han var en statue siden de ikke behøvde å be om tillatelse. I en taxi mellom Horten og Tønsberg ville sjåføren omvende Bekele og spurte om han visste at han var født av Gud? Bekele repliserte at han nok var født av sine foreldre, og når han var framme fortalte han sjåføren at hans religion - han var koptisk kristen - hadde eksistert i 700 år før kristendommen kom til Norge!

Bestefar - som bodde «over gangen» for oss - døde i januar 1960 og gårdeier Syvertsen spurte da om jeg ville overta hans leilighet. Det var ikke lett å få tak i leilighet ved den tiden heller, så jeg takket ja. Husleien var 55 kroner i måneden.

21.05.1960 giftet jeg meg med Reidun og det var «Sverre Prest» som viet oss. Vi flyttet inn i leiligheten etter bestefar. Den besto av to rom og kjøkken med kaldt vann. Fortsatt var det utedass nede på gården. Etter en tid kunne vi kjøpe vårt første kjøleskap, dette var et stort fremskritt!

Leiligheten hadde «tilhørt» vår familie helt siden mine oldeforeldre flyttet inn til daværende Christiania i 1877. Da jeg skulle rydde i min «arvede» kjellerbod, hvor det ble oppbevart koks og ved til oppvarming av leiligheten, stakk noen trepinner frem. Det var delene til en komplett spinnerokk! Etter rengjøring og rekonstruksjon viste den seg å være datert 1822 og at den hadde tilhørt en Mari NielsDatter. Farfars mormors far het Anders Nielsen Bilett. Han hadde en søster, født 1796, som het Marie. Det er trolig at spinnrokken tilhørte henne i sin tid.

Burg Pfalzgrafenstein i Rhinen nær Kaub - En ganske vellastet moped - I telt ved Mosel.

I sommerferien 1960 foretok vi en noe spesiell tre uker og 350 mil lang reise ut i Europa. Jeg hadde nylig kjøpt min moped av merket «Tempo» med to gir og en marsj fart på drøyt 40 km i timen. Mopedene i Norge hadde registreringsskilt og var forsikret. Reidun fikk låne sin fars moped av samme merke og vi ga oss i vei med telt og øvrig opppakning. Etter en første dag med regn hele veien ned til Göteborg, var været utmerket resten av tiden. Turen gikk via Hamburg, Hannover og Ruhr-distriktet til Koblenz og derfra opp Rhinen til Rudesheim med båt. Så tilbake via Koblenz og inn Moseldalen til Luxembourg. Videre via Han-sur-Lesse med sine dryppsteinsgrotter til Waterloo, Brussels og Amsterdam. Så over den 32 km lange demningen som skiller 2/3-deler av Zuiderjøen fra havet til Hamburg og København. Reisen ble avsluttet med båt tilbake til Oslo. I København spurte en brannmann (venn av onkel Viggo) om vi hadde reist hele veien hit fra Oslo, og vi som jo nå snart var hjemme!

Mens vi bodde i Tøyengata 28 fikk vi Merete i 1962 og Kristin i 1963.

Det var bare 16 måneder mellom Merete og Kristin, vi bodde i 3. etasje uten heis, men med to barnevogner. Vi hadde ikke innlagt varmt vann og dass i gården. Det kunne være noe besværlig iblant!

Vi hadde også en ubehagelig opplevelse. Jeg tror det var i 1964 at jeg en natt merket at det luktet røyk i leiligheten. Da jeg åpnet til trapphuset var dette fullt med røyk, det hadde begynt å brenne i en leilighet i etasjen under. Jeg vekket Reidun og barna, samt mor og far som bodde «over gangen», og vi kom oss ut med håndklede foran nese og munn.

<p>Første etiopiske orlogsbesøk i Oslo i formiddag</p> <p>Den etiopiske marines treningskip «Ethiopia» ventes til Oslo i formiddag kl. 09.30 og legger til ved utstikker C foran Rådhuset. Skipet beregnes å være tvers av Dyna fyr kl. 9, og vil da utveksle salut med Akershus festning. Skipssjef er Rolf Henningsen som for tiden er i tjeneste som Captain Imperial Ethiopian Navy. Kapteinløytnant C. F. Puntervold er forbindelsesoffiser.</p> <p>I forbindelse med besøket vil Hans Kæserlige Høyhet Alexander De-ata oppholde seg i Oslo.</p> <p>Umiddelbart etter skipets ankomst vil de sedvanlige offisielle visitter i land og gjenvistuter ombord bli avlagt. Om aftenen er det en mottagelse ombord for inviterte gjester. Søndag er det sightseeing for 50 av skipets besetning. Sjefen for Sjøforsvaret gir en lunsj på Sundaøya. Om aftenen har skipssjefen middag. Mandag gir Kongen en lunsj på Skaugum, og det blir en mottagelse i Rådhuset om ettermiddagen. «Ethiopia» forlater Oslo tirsdag kl. 13.00.</p>	<p>Etiopisk besøk</p> <p>Skipssjefen på «Ethiopia», kaptein I. E. N. Rolf Henningsen, og østste etiopiske offiser, løytnant Zelleke Bogate.</p>	<p>Mottagelse på «Ethiopia»</p> <p>Lørdag ettermiddag gav skipssjefen på «Ethiopia» captain I. E. N., Rolf Henningsen, en mottagelse ombord. Blandt gjestene var Sjefen for Sjøforsvaret viseadmiral Aimar Sørenssen og frue, ordfører Rolf Strønger og de tidligere sjefene for Marinen admiralene P. J. E. Jacobsen og Tore Horve. Etiopiske kadetter fremførte etiopisk folkemusikk og danser. Igår var viseadmiral Sørenssen vert for de etiopiske gjester ved en lunsj på Sundaøya.</p>
--	---	---

Besøk av den etiopiske marinens treningskip «Ethiopia» i august 1963.

Den etiopiske marinens treningskip «Ethiopia» kom på offisielt besøk til Oslo 17.08.1963.

Lørdag ettermiddag gav skipssjefen på «Ethiopia», captain L.E.N., Rolf Henningsen, en mottagelse ombord. Blant gjestene var Sjefen for Sjøforsvaret, viseadmiral Aimar Sørensen og frue, ordfører Rolf Stranger og de tidligere sjefer for Marinen, admiralene F. J. E. Jacobsen og Tore Horve. Etiopiske kadetter fremførte etiopisk folkemusikk og danser (Aftenposten).

Bekele var offiser ombord. Derfor ble også vi ble invitert til den offisielle mottagelsen. Det var en varm augustdag, og litt uvirkelig når man så ut under soldekket mot rådhuset!

Neste dag ble vi også invitert ombord og hadde da med Merete, ett år gammel, som sjarmerte den etiopiske prinsen «Hans Keiserlige Høyhet Alexander Desta» som var ombord

I alle år etter 1962 har jeg vært interessert i film i tillegg til min interesse for fotografering. De første årene gjaldt «dobbel 8mm»-film, senere «super-8», begge formater uten lyd. «Dobbel 8mm»-film var en 2 minutter lang «16mm»-film som først ble filmet langs halve filmen, så snudd og filmet langs den andre halvdel. Ved fremkallingen ble filmen delt på langs og skjøtt sammen til en 4 minutter film med perforering bare på den ene siden. I 1990 kjøpte jeg et analogt videokamera med langt høyere kvalitet, billigere drift og fremfor alt, med lyd. Senere har jeg overgått til digitale videokameraer. Mine filmer er redigert og overført til DVD, også de filmer jeg tok av mine barn fra 1962 og senere.

<p>DET SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAKULTET VED UNIVERSITETET I OSLO</p> <p>GJØR VITTERLIG AR 19.65 HAR <i>Tore Nygaard</i> FULLFØRT</p> <p>SOSIALØKONOMISK EMBETSEKSAMEN MED KARAKTEREN <i>Kan vel få Laudalshis (2.68)</i> OG ER DERMED CANDIDATUS OECONOMIAE</p> <p>HVILKET VI BEVITNER MED VÅR UNDERSKRIFT OG FAKULTETETS SEGL</p> <p>OSLO 15. desember 1965 <i>John Einarsson</i> REKTOR</p> 	<p>KARAKTERER</p> <p><i>Det økonomiske avsnitt av første avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i næringsøkonomi</td><td>2.85</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i sosiallære</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.72</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.65</td></tr> </table> <p><i>Det statistiske avsnitt av første avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk statistikk</td><td>2.70</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i anvendt statistikk</td><td>2.50</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.73</td></tr> </table> <p><i>Andre avdelings eksamen</i></p> <table border="1"> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A</td><td>2.55</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i næringsøkonomi</td><td>2.75</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i sosiale og finanslære</td><td>2.40</td></tr> <tr><td>Skriflig prøve i det selvvalgte fag</td><td></td></tr> <tr><td><i>Laudalshis eksamen</i></td><td>2.50</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de skriftlige prøver</td><td>2.65</td></tr> <tr><td>Gjennomsnitt for de muntlige prøver</td><td>2.61</td></tr> </table> <p><i>Hovudskarakter for hele embetseksamenen</i></p> <p><i>Kan vel få Laudalshis (2.68)</i></p>	Skriflig prøve i teoretisk økonomi	2.65	Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.85	Skriflig prøve i sosiallære	2.65	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.72	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.65	Skriflig prøve i teoretisk statistikk	2.70	Skriflig prøve i anvendt statistikk	2.50	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.75	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.73	Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A	2.55	Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B	2.75	Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.75	Skriflig prøve i sosiale og finanslære	2.40	Skriflig prøve i det selvvalgte fag		<i>Laudalshis eksamen</i>	2.50	Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.65	Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.61	<p>Eksamener ved Det samfunnsvidenskapelige fakultet i høstsemestret Følgende kandidater har i høstsemestret tatt eksamen under Det samfunnsvidenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo.</p> <p>Sosialøkonomisk embetseksamen: Svenn Gustav Andersen, Fygle, Lolsten, Per Halvor Vale, Skj. Leif Tore Eide, Oslo, Bjørn Gravløkken, Oslo, Tore Nygaard, Oslo, Thor Arne, Oslo, Olav Torstein Dølv, Oslo, Erik Steine-Eriksen, Stavanger og Hilde Bøyer, Oslo.</p>
Skriflig prøve i teoretisk økonomi	2.65																																			
Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.85																																			
Skriflig prøve i sosiallære	2.65																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.72																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.65																																			
Skriflig prøve i teoretisk statistikk	2.70																																			
Skriflig prøve i anvendt statistikk	2.50																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.75																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.73																																			
Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave A	2.55																																			
Skriflig prøve i teoretisk økonomi, oppgave B	2.75																																			
Skriflig prøve i næringsøkonomi	2.75																																			
Skriflig prøve i sosiale og finanslære	2.40																																			
Skriflig prøve i det selvvalgte fag																																				
<i>Laudalshis eksamen</i>	2.50																																			
Gjennomsnitt for de skriftlige prøver	2.65																																			
Gjennomsnitt for de muntlige prøver	2.61																																			

Sosialøkonomisk embetseksamen (idag mastergrad).- Notis i Aftenposten 22.12.1965.

Etter at jeg hadde begynt mitt arbeide i banken fikk jeg lyst til å studere videre. Som nyforlovet var det ikke aktuelt å flytte til Bergen for å gå på Handelshøyskolen. Jeg diskuterte derfor hvilket studium jeg burde velge med en studieveileder ved Universitetet i Oslo. Da jeg hadde tenkt å fortsette i banken etter studiene ble det foreslått juss eller sosialøkonomi. Jeg fikk vite at det senere hadde en del innslag av matematikk, så sosialøkonomi ble mitt valg.

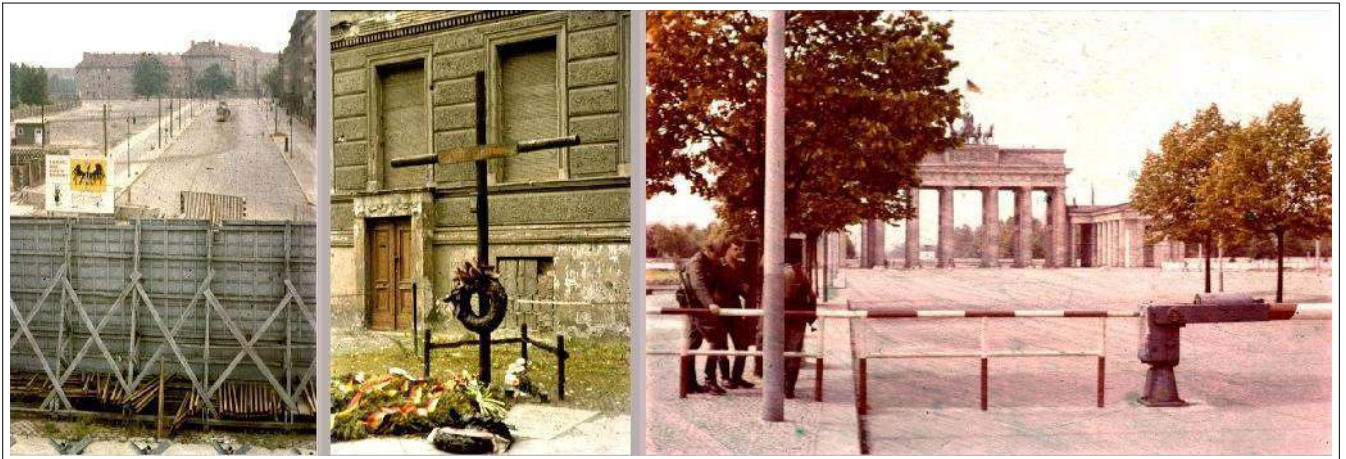
Jeg ble immatrikulert høsten 1959 og begynte litt forsiktig med å lese inn forberedende prøve i filosofi, logikk og psykologi, etterfulgt av motsvarende i matematikk, begge obligatoriske eksamina for å kunne studere videre. En bra egenskap ved mitt valgte studium var at første avdeling skulle gi en selvstendig avsluttende eksamen, noe jeg syntes var bra om jeg ikke skulle velge å fullføre hele studiet.

Men alt gikk bra. Jeg avla eksamen i første avdelings økonomiske avsnitt høsten 1962 med to måneders permisjon fra banken, og i det statistiske avsnitt følgende vår. Med to nye måneders permisjon fullførte jeg så embetseksamen som «Cand. Oecon.» i desember 1965. Denne eksamen ble i 2007 erstattet av en magistergrad i økonomi.

Vi gjorde flere studiebesøk under studietiden. I 1963 var vi i England og besøkte bl. a. bankene i «City of London». Vi reiste også til Coventry hvor vi så ruinene etter katedralen som ble bombet i 1940 og besøkte en bilfabrikk.

Da vi en aften var invitert til mottagelse i den norske ambassaden, fortalte vår reiseleder - professor Preben Munthe, senere riksmeglingsmann - at Kristin var født og at alt sto bra til.

Reisen ble avsluttet på Universitetet i Oxford.

Muren i Berlin gjorde et sterkt inntrykk. På bildet til venstre sto jeg på et stilas sammen med en dame som vinket til noen - antagelig en slektning - på den andre siden av muren. En person der vinket forsiktig tilbake. Dette var nok deres eneste kontaktmulighet. Så et minnesmerke ved et gjenbommet hus hvor folk i fortvilelse hadde forsøkt å hoppe til friheten. Til høyre Brandenburger Tor fotografert fra Øst-Berlin.

I 1965 reiste vi via Berlin til Kraków og Warszawa.

Fra Hamburg reiste vi med tog gjennom Øst-Tyskland til Vest-Berlin. Så snart grensen var passert ble det stopp med full kontroll av toget. Det ble gjennomført av bevegde soldater, ikke bare inne i vognene, men også under og oppe på taket. Jeg visste at Per og Ingebjørg, ved en tilfeldighet, samme dag skulle reise motsatt vei fra Vest-Berlin til Hamburg, og da et tog i den retningen også stoppet på stasjonen var det naturlig å se om de var med. Det var de, og vi begynte å vinke til hverandre. Dette vakte uro blant soldatene på perrongen og var tydelig ikke spesielt populært!

I Berlin hadde DDR bygd muren gjennom byen fire år tidligere, og det var dramatisk å se folk forsøke å kommunisere med hverandre over muren ved hjelp av stilas på vest-siden.

Å reise med tunnelbanen i Vest-Berlin var en spesiell opplevelse. Den gikk delvis under Øst-Berlin hvor naturligvis alle stasjoner var stengt. Toget saktet imidlertid inn og kjørte langsomt langs stasjonsplattformene, mens bevegde vakter vaksomt fulgte togets bevegelser. Man måtte tenke på alle de mennesker som daglig opplevde dette til og fra sitt arbeide.

Vi besøkte Øst-Berlin fra Vest-Berlin via det beryktede «Checkpoint Charlie». Her ble vi tvunget til å veksle inn en viss mengde Dmark til den ganske verdiløse øst-marken. På kvelden var «Bahnhof Friedrichstraße» full av folk som ønsket hverandre farvel. Det var siste kveld for vest-berlinerne tillatelse til å besøke slekt i Øst-Berlin på lang tid. Da vi vendte tilbake via «Checkpoint Charlie» sent på kvelden, ble vi ønsket velkommen av amerikanske soldater.

Auschwitz - Kremningsovn og skiltet «Arbeit macht Frei» - Gamlebyen i Warszawa, fullstendig ødelagt av tyskerne og gjenoppbygd etter gamle tegninger - Kulturpalasset i Warszawa, på folkemunne «The little tastful one» - Chopins fødested «Zelazowa Wola» utenfor Warszawa.

Fra Kraków besøkte vi den nazistiske utryddelsesleiren Auschwitz vest for byen. Der ga den unge lokale guiden et intenst inntrykk.

I det enorme stålverket «Nova Huta» (Nye stålverket) hadde vi diskusjoner med verkets kommunistiske fagforeninger.

I Kraków lærte vi også å omgå med det kommunistiske systemet i praksis. Den polske valutaen «Zloty» hadde en offisiell valutakurs på 25 Zloty pr. dollar. På svartebørsen klarte vi imidlertid å handle valutaen til 100 zloty pr. dollar. Grensepolitiet kontrollerte inn- og utførsel av utenlandsk valuta, men det problemet kunne løses ved å ta med seg et antall nye nylonskjorter, som i hotellets resepsjon kunne «veksles» til bra kurs. Vi ble etterhvert kalt «The economy group» i Kraków. Også i Warszawa handlet vi valuta på svartebørsen, og det i selveste «Kulturpalasset», den russiske gave til det polske folk(!), som det så vakkert het. En drokje gjennom hele Warszawa kostet med vår «spesial-kurs» omkring 1 krone og trikken 5 øre. Man kan trygt si at alt ble svært billig, som restaurantbesøk eller bøker.

En stor opplevelse var en utflukt fra Warszawa til Chopins fødested, «Zelazowa Wola». Her overvar vi en

pianokonsert hvor pianistinnen spilte på Chopins flygel med åpent vindu, mens vi satt og lyttet utenfor i haven.

*Ned Besseggen med Gjende til venstre og Bessvann til høyre - Brua over Blåtjørnåi -
Vadning før Svellnosbreen under Galdhøpiggen.*

Sommeren 1964 vandret jeg for første gang fra hytte til hytte i Jotunheimen sammen med min gode venn fra Oslo-Kvikk, Oddvar Solberg, som dessverre gikk bort alt for tidlig. Vi reiste med tog til Fagernes og videre med buss over Valdresflya til Gjendesheim. Det skulle bli en fantastisk uke med lange dagsturer (10-12 timer) og vakkert vær hele uka.

Første dag gikk vi over Veslfjell, ned Besseggen og inn forbi Bessvann og Russvann. Vi fortsatte over den gamle, ganske «luftige» brua over Blåtjørnåi og gjennom skaret mellom østre og vestre Hestlægerhø til Glitterheim.

Neste dag gikk vi med pakning opp på Glittertind, Norges høyeste topp inklusive breen på toppen. Dessverre var det tåke der oppe, så vi fikk ikke se så mye. Nedstigningen på den andre siden gikk greit, og vi fortsatte ned til Spiterstulen for overnatting. Det var flott vær neste dag med vandring gjennom Svellnosbreen og videre opp til toppen av Galdhøpiggen.

Så fulgte en langtur opp Visdalen, inn forbi Leirvassbu og ned Gravidalen til Skogadalsbøen.

Neste dag gikk vi opp til Fanaråkshytta og ned igjen til Skogadalsbøen. Været der oppe var fantastisk den dagen. Tåka kom som en vegg inn fra vest, ble så løftet til værs av fjellveggen, oppløst og sendt østover som «godvær». Dette gjentok seg lenge med få minutters mellomrom!

Turen ble avsluttet med en 9 timers tur fra Skogadalsbøen over Sjøgholet (Snøholet) og med en lang slak bakke ned til Gjendebu. På veien fikk mine legger nok, det var ikke så greit de siste kilometrene. Siste dagen tok vi båten over Gjende tilbake til Gjendesheim, og hjem med buss og tog.

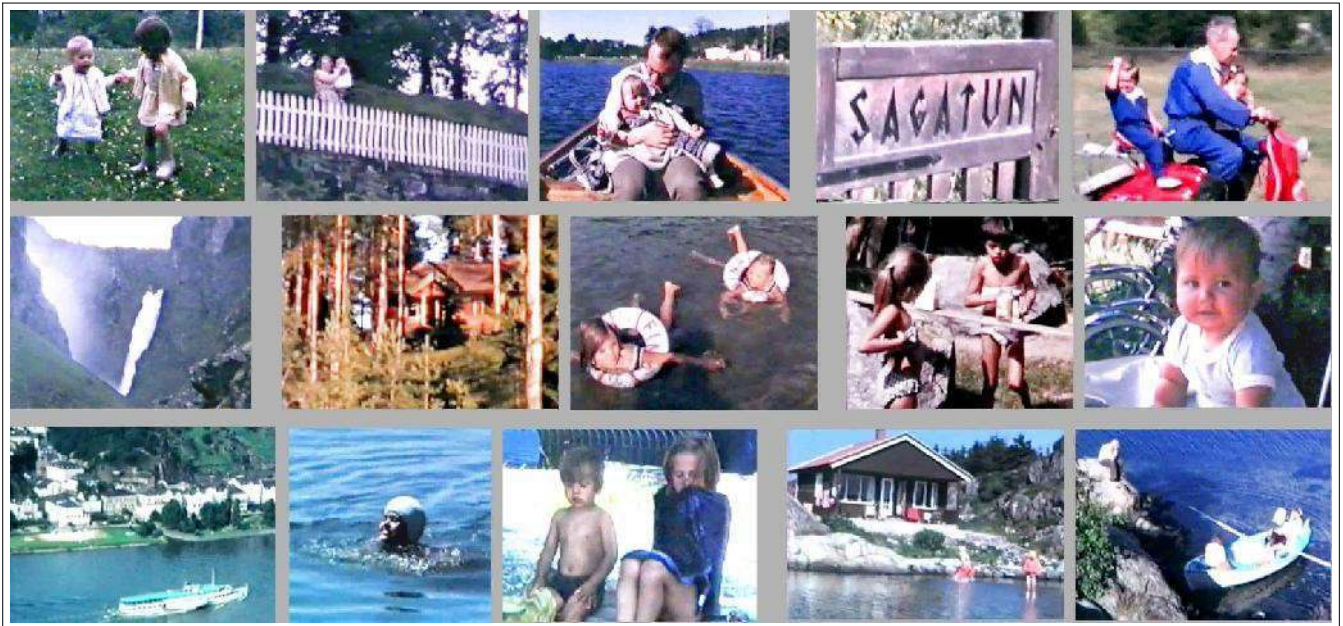

Rekkehuseleiligheten i Rustadlia (ca. 2018) - Julekort fra 1970 med Harald, Merete og Kristin.

I 1965 kunne vi flytte inn i en rekkehuseleilighet på Rustad helt inntil Østmarka. Det kjentes ganske overveldende med 3 rom og kjøkken i 2 etasjer, toalett, bad, vaskerom, tørkerom, og en egen hageflekk. Nærmeste nabo var en hestehage. Hvilken overgang!

Jeg introduserte «Rustadsprettene» på 60-tallet. Det var en leken konkurranse i orientering med start og mål på trappen til vår rekkehuseleilighet. Deltagerne fikk ulike kart med varierende målestokk og det forekom «servering» på postene. Deltagere var våre venner i slekta, i banken og på universitetet. Respektive var også med, men de slapp å delta i konkurransen. Den tilhørende festen varte som regel til tidlig morgen!

1968 fikk vi Harald som tragisk gikk bort for oss knapt 3½ år gammel. Han ble syk om natten, og døde neste dag på Ullevål sykehus. Legene, som var like fortvilte som oss, kunne ikke gi noen forklaring på hvordan det gikk til.

*1964: På Hisøya utenfor Arendal - 1965-67: Bankens hytte Sagatun i Begnadalen -
1967: Tur til Vestlandet, her Vøringsfossen - 1968: Bankens hytte ved Skasen på
Finnskogene - 1969: Via Sørlandet til Setesdalen - 1971: På ferie til Tyskland - 1972:
Bliksund ved Høvik på Sørlandet.*

Under 60-tallet og begynnelsen av 70-tallet leide vi sommerhytter på forskjellige steder, det kunne være av kollegaer ansatt i et av bankens kontorer på Sørlandet eller en av bankens egne hytter. Vi hadde anskaffet en egen påhengsmotor, og det fulgte ofte båt med hytta vi leide.

I 1964 leide vi en hytte med båt syd for Hisøya ved Arendal.

I årene 1965, 1966 og 1967 bodde vi på bankens feriested «Sagatun» i Begnadalen, et fantastisk eldorado for små barn med fem mål stor og inngjerdet tomt. Sagatun kunne huse nærmere 30 personer, så vi hadde stor plass både ute og inne. I 1967 reiste vi også omkring på Vestlandet.

I 1968 fikk vi låne bankens hytte på Finnskogene, også ved et vann med båt, og i 1969 reiste vi til Setesdalen.

I 1971 reiste vi med bil til Syd-Tyskland og Sveits. Med på turen var Karin, Johan og deres barn Kari, Pål og Petter.

Overst: Meretes første skoledag. Nederst: Kristins første skoledag.

Merete begynte på Rustad skole i 1968 og Kristin året etter.

T.v. Dett siste bildet av Harald - T.h. Bilder fra Mallorca

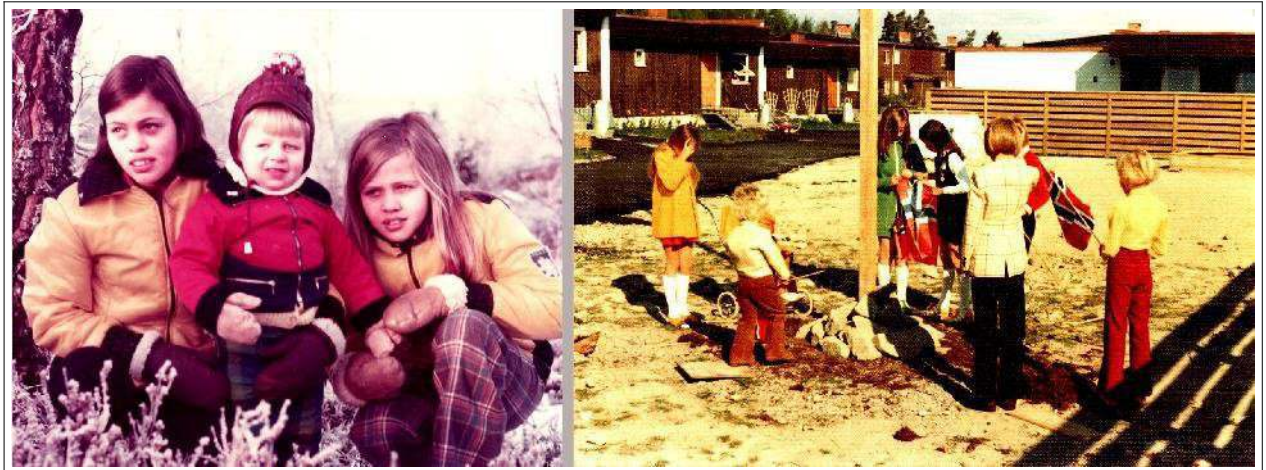
Etter at Harald brått hadde blitt revet fra oss 04.02.1972 var fortvilelsen stor. Min sjef i banken ga meg øyeblikkelig fri og tilgjengelige midler, slik at vi kunne reise bort en stund etter begravelsen. Så i mars måned reiste vi til Mallorca sammen med svigermor og svigerfar. Jeg tror dette var en riktig avgjørelse. På sommeren reiste vi så til Bliksund ved Høvåg hvor vi fikk låne en hytte ute på en liten øy med tilhørende båt. Her hadde barna bare 30 meter ned til stranden.

Vår nye hytte ved indre del av Iddefjorden. I midten fra sommeren 1973: Merete, Kristin og Svein-Harald bader. Til høyre vår nye båt.

i 1971 fikk jeg leie en tomt i et hyttefelt ved den indre delen av Iddefjorden. Her ble vår hytte bygd på senhøsten. Den ble levert av firmaet «Västkuststugan». Her hadde vi fine badeplasser og båt med påhengsmotor. Over til Sverige var det bare ca. 300 meter, en kort svømmetur.

Under krigen var dette et viktig sted for smugling av flyktninger over grensen.

Merete, Svein-Harald og Kristin på Skullerud julen 1973. Bildet til høyre er fra atriumhusene på Skullerud.

Sommeren 1972 flyttet vi inn i et atriumhus på Skullerud. Her fikk vi Svein-Harald i 1973.

Jeg ble separert i 1974 og flyttet til min mor i Lier kommune. Vi ble skilt 11.05.1976.

Værlevangen: Utsikt fra balkongen - Værlevangens front - Solnedgang over Oslofjorden.

Samme år giftet jeg meg med Adelheid fra Nürnberg i Tyskland. Vi bosatte oss i Værlevangen i Moss

kommune. Ekteskapet ble ikke langvarig, i 1978 flyttet jeg tilbake til min mor i Lier. Adelheid døde 05.08.1981.